Ч. 319 (14.216). Львів, пятниця 29. листопада 1935. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504-050. — 141.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. — Головний Редактор прий. має від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вийшли з Берези Картуської.

В неділю 24. листопада вийшов по 6 і пів місячному побуті в Березі Картуській *Роман Стець*, студ. прав з Городка. Тоді теж перевезли з Берези Картуської до слідчої вязниці у Стрию Ярослава Пришляка, який пересидів у Березі 8 місяців.

Причини італійських невдач у Східній Африці.

ЗАВЗЯТА БИТВА.

Німецькі джерела повідомляють з Асмари, що на сомалійському фронті була поважніша битва між тубильчими італійськими відділами і військами раса Дести. Ця битва відбулась 100 км. на північ від Дольо, в місцевості Ляма Шінді. Абісинці хотіли окружити італійців, що наспівали з району Джуба. Після кількагодинної кривавої бійки абісинські війська з поважними стратами відступили.

ЧОМУ НЕГУС УБИВ КОЛИШНЬОГО ЦІСАРЯ?

РИМ, 28. 11. ПАТ. Італійські кореспонденти з фронту Тігре підкреслюють, що вбивство (отроєння) колишнього негуса Ліджі Яссу припинює неспокої, що їх спричинювали в Аддіс Абебі відрухи симпатії до прогнаного цісаря. Відколи Італія зачала війну, місце, де його вязнено змінили кілька разів, бо побоювались, що Італія звільнить Ліджі Яссу та оголосить його негусом. Переносини вязня відбувались завжди у строгій тайні. Як виявляється востаннє перевезли його з Ґарамулята біля Гаррару до королівської резиденції в Аддіс Абебі, де його струїли.

ПРИЧИНИ ІТАЛІЙСЬКОГО ВІДВОРОТУ.

ПАРИЖ, 28. 11. ПАТ. Авас повідомляє з Аддіс-Абеби: Абісинські кола приписують відворот італійців двом причинам: 1) тому, що в дотеперішніх італійських операціях брали участь тільки тубильчі сили і 2) тому, що італійці бояться, щоб їм не перервали комунікаційних ліній. Причиною відвороту італійців в Оґадені є на думку абісинців, побоювання, щоб рас Деста не напав на італійську армію з заду або з лівого крила. Крім цього італійцям не сприяло підсоння і теренові умовини.

В Аддіс Абебі думають, що коли команду перейме марш. Бадоліо, італійці застосують нову тактику. Про положення на фронтах абісинські кола потверджують, що три кольони абісинських військ злучилися на лінії Джіджіґа—Даґґабур і посуваються в південному напрямі. У Дессіє велике оживлення, бо перегруповуються там війська. В Гаррарі спокійно.

ЗАПЕРЕЧЕННЯ АГЕНЦІЇ СТЕФАНІ.

РИМ, 28. 11. ПАТ. Агенція Стефані повідомляє: Агенції Райтера, Аваса й інші поширюють вістки з Аддіс-Абеби про великі успіхи абісинців. Мовляв: войовники негуса зайняли знову Горагаї і Ґерльоґубі; 100.000 людей раса Дести вдерлося 300 км. у глибину італійського Сомалі та дійшли до Ішлія Байдоа; італійські війська залишили Макале та відступили до Адіґрату. Брутальна огида цих фальшованих поголосок звільнює від потреби заперечувати їх. Дійсний стан такий, що італійці володіють солідно здобутими позиціями.

Бразилійський уряд здушив комуністичне повстання.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, 27. 11. ПАТ. До столиці доходять тільки скупі вістки про бої з повстанцями; на всякий випадок, згідно з дотеперішніми інформаціями, ситуація у стейті Пернамбуко стає кориснішa для урядових військ. Полк. Кастропінто, командант урядових військ, напав на повстанців в Афоґадес і Ареяс та змусив їх відступити до Жабоатао. З Парагиба і Баїя вислали підмоги, в Ресіф де Пернамбуко частина повстанців скапітулювала, а частина відступає у глибину краю.

НЮ ЙОРК, 27. 11. ПАТ. Райтер повідомляє з Ріо де Жанейро, що у стейті Пернамбуко революціонери втратили 60 убитих і відступили до Жабоатао. Думають, що в Пернамбуко вже спокійно. Та в Наталю і більшій частині стейту Ріо Гранде дель Норте революціонери вповні опанували положення. До Ріо Гранде машерують 3 полки урядових військ, 2 кружляки мае приїхати до Наталю. Якщо революціонери будуть спротивлятись, кружлякам приказали збомбардувати при допомозі летунської ескадри місто. Революціонерів виперли також з Жабоатао, де вони оставили багато зброї і муніції. В Ріо де Жанейро спокійно. Поліція арештувала 100 визначних діячів з лівих кол, між ін. багато вищих старшин, що їх підозрівали у симпатії до комунізму. Війська, що є на поготівлю, обсадили залізничі двірці і стратеґічні точки столиці.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, 27. 11. ПАТ. Офіційний комунікат повідомляє, що революціонери створили в Ріо Гранде дель Норте комуністичний уряд, на якого чолі стануло трьох підстаршин і один музика. Комуністи намагаються поширити свої впливи.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, 28. 11. ПАТ. Згідно з офіційними вістками летунська ескадра бомбардувала касарні 3-го полку піхоти, де прийшло до бунту. Касарні станули в огні, пожежа дуже скоро поширювалась у будинках. Вірні урядові відділи пішли у наступ на багнети. Перед наступом през. Варґас виголосив до вояків промову і приглядався битві аж доки бунтівники не піддалися. Офіційно потверджують, що підчас бунту в летунській школі вбили 3 старшин і кількох вояків.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, 28. 11. ПАТ. Офіційний комунікат подає, що вчора вранці вибухнув військовий бунт у двох точках Ріо де Жанейро. В державній летунській школі група підстаршин розброїла старшин та перейняла команду. Перший летунський полк з підтримкою відділів піхотинців вислали здушувати бунт. Стаціоновані у Віля Мілітар артилерії приказали бомбардувати повстанців. Коли касарні й ганґари станули в огні, здушили бунт концентричним наступом. Згинуло багато повстанців і урядових вояків.

Водночас збунтувався один баталіон 3-го полку піхоти. Два інші баталіони підтримані відділом з недалекої пристані перейшли до наступу і коли підпалили касарняні будинки артилерійським вогнем, присмирили бунт.

Згідно з вістками, що їх дістав уряд, після збомбардування літаками повстанці піддалися. В Наталі повстанці відступили на поклад корабля „Сантос", що є власністю лінії „Льойд Бразільєро" та відплили в невідомому напрямі. Провідники натальських повстанців вистартували на літаку теж у невідомому напрямі.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, 28. 11. ПАТ. Президент Ґетуліо Варґас повідомив губернаторів усіх провінцій, що здушено повстання в Наталі, Пернамбуко і Ріо де Жанейро. 500 повстанців утікло на кораблі „Сантос" з Наталю. В Пернамбуко повстанці стратили 100 вбитих і пішли в розтіч. Бунт у летунській школі і в 3 полку піхоти вп[illegible] відованний. У Наталі губернатор знову перейняв владу. В Ресіфе де Пернамбуко успокоюється.

Клясична лекція англійських виборів.

Львів, 28. листопада.

Серед таких сенсаційних подій, як успіхи абісинців проти модерної італійської армії, серед телеграм про заворушення в Парижі і серед звідомлень із близького нам варшавського процесу звістки про вислід англійських виборів пропадають як зовсім нецікава, суха інформація. Забуваємо, що на терезах міжнародньої політики кожний порух англійської руки перехиляє їх рішуче в якийсь бік і що становище Англії в італьо-абісинському конфлікті грає не меншу ролю, як боєздатність італійських літаків.

В Англії вибори до парляменту висловлюють справді настрої якнайширших мас і ніхто, так само як на кінських перегонах, не думає підставляти коням ногу або фальшувати вислід спортових змагів.

Що означає незвичайна перемога Болдуїна? Дістав він 80 мандатів більше, ніж усі сподівались і вперше від 1923. р., коли дійшов до влади, має за собою таку величезну більшість у парляменті, що не можна вважати її припадковою. Ішов Болдуїн до виборів під гаслом оборони мирного порозуміння між европейськими державами і під гаслом „війни з війною".

Англія, проголосивши санкції проти Італії, що почала війну як член Ліґи Націй, хоче згідно зі своєю віковою традицією показати, що коли такий великий нарід, як Англія, зачинає боронити якоїсь справи, то робить це із застановою і свідомістю всіх наслідків своєї постанови.

Переміни в новому англійському кабінеті проведені з далекоглядною дипльоматією. Характеристична річ, що Мекдональд, який зазнав невдачі при виборах, не образився на свого партійного суперника, а ввійшов до Болдуїнового кабінету разом із сином. Син Мекдональда дістав вязно як державний секретар автономних домінія тому, що він підтримує добрі взаємини із непокірливим президентом вільної Ірляндії — Де Валерою.

Вінстона Черчіля — одного з найбільше універсальних політичних талантів, що мав у своїх руках різні портфелі і зазнав у своєму житті великих успіхів та невдач, тримають іще в резерві з огляду на політику супроти Німеччини. Англійський уряд не тратить надії переконати у переговорах представників Німеччини, що порозуміння з Англією не обмеження зброєнь при порозумінні з Англією зможе виплатитись Німеччині краще, ніж погрози супроти світа, що вона зброїться. Можливо, що англійська політика супроти Італії стане тут для німецьких дипльоматів як загрозливий приклад, якщо вони забули вже досвід останньої війни.

Недавні англійські вибори зміцнили коаліційний кабінет Болдуїна так, що голова цього кабінету навіть не мусить постійно звертатись до парляменту, щоб шукати підтримки для своєї політики. Якби англійці були прийняли пропорціональну систему при виборах, тоді в парляменті засідали би різні дрібні групи, що могли би паралізувати своїми виступами одноцільну ясну політичну лінію. Сьогодні ця лінія звертається явно проти тих консерватистів, що не були би пішли ніколи на співпрацю з недавнім провідником робітничої партії Мекдональдом, і не лякається втягати до співпраці своїх других великих суперників — лібералів.

Лекція англійських виборів клясична своєю простотою. Вибори ці, як і попередні, пройшли під одним-двома гаслами — ясними для всіх, почиваючи від найменш освічених робітників і селян. Цим вони основно ріжняться від того виборчого гомону на континенті, що його счиняє безліч партій і кандидатів усякими демагогічними й баламутними, мало зрозумілими програмами й покликами. Міліони англійських виборців мали висловитись: за війною — або проти неї, за невтральністю в італьо-абісинському конфлікті — або за рішучою лінією протесту, що його вже склав англійський уряд своїм виступом в обороні санкцій.

Саме тоді, коли у Франції кабінети холітаються, наче політичні настрої ріжних партій, а в Німеччині та Італії все йде на шнурку диктатури, — Англія дає своїми виборами Европі лекцію, як можна застосувати демократичні принципи, при всій рішучости внутрішньої та закордонної політики, у згоді з міліонами свого населення.

„Коли світ переконається, що ми — є“.

Замітний чехословацький голос про українську справу.

Прага, листопад 1935.

Актуалізація української справи на тлі теперішньої загально-европейської ситуації, особливо на тлі т. зв. східно-европейської проблеми, находить — самозрозуміло — живий відгомін теж і в чехословацькій пресі. За останні два місяці ми мали нагоду читати на сторінках цієї преси декілька цікавих статтей про українську справу; статтей з доволі ясним і реальним підходом до самої справи, і то навіть на сторінках тої частини чехословацької преси, яка досі взагалі не признавала української проблеми.

Одною з найцікавіших таких статтей є безперечно стаття дуже поважного празького тижневика „Господарскі Розглед“ п. н. „Болюча Україна“ з підзаголовком: „Мета німецького Дранг нах Остен“. Ось вона:

„Завдяки кільком останнім заявам (експозе мін. Бенеша, промова д-ра Крамаржа в чсл. парляменті) українська проблема стала знову предметом живого зацікавлення. Недаром українські патріоти заявляють, що вони вдячні навіть своїм ворогам, коли ці говорять про Україну. Вони є такі певні своєї справи, що для них більшою небезпекою є незнання української проблеми, ніж вороже відношення до неї. Під цим оглядом ці українські патріоти кажуть правду, бо про Україну знаємо дійсно дуже мало.

„Українська держава, що є самостійною адміністративною складовою СССР, далеко не покривається з етнографічними межами України. Велика Україна це назва території, заселеної українцями в СССР з головними містами Києвом, Харковом і Одесою, попри кавказькі землі, які українці теж зачисляють до України. Але до цілої України належать ще землі заселені українцями в Румунії і в Польщі; до України зараховують українці самозрозуміло і нашу Підкарпатську Русь, якій і ми признаємо автономію. З мапи, яку видали українські емігранти в Льондоні, видно (мапка долучена до статті), що українські землі поділені між чотири держави: СССР, Польщу, Румунію і Чехословаччину, а додана табелька показує нам величину їх простору та кількість українського населення в них:

Адміністративна одиниця України:	Поверхня:	Населення в міліонах:	Густота населення на 1 км²:	% міського населення:
в СССР	451.800	32,5	72	21
ціла українська територія в СССР	575.400	38,3	66,6	20
Північно-західні землі під Польщею	66.700	3,0	46,6	12
Галичина	55.700	5,4	97	22,5
всі українські землі під Польщею	122.400	8,5	69	19
українські землі під Румунією	17.600	1,2	71,5	17,5
Підкарпатська Русь	11.400	0,63	55	18
Українська Словаччина	3.500	0,02	35	?

З цього видно, що українська держава обіймає з цілої суцільної української етнографічної території — за укр. статистиками — лише 32,5 міл. українців із загального числа майже 50 міліонів, а її простір має лише 451.800 км² з 630.000 км² простору цілої української етнографічної території.

Отже не може нас дивувати, що серед таких умовин, українці тужать за національною соборністю і їх зусилля осягнути її не є так гостро звернені проти Польщі, Румунії, а тим менше проти Чехословаччини, як передусім проти СССР, який уважають вони продовженням царського централізму та національного і господарського поневолення України. Україна є — мовляв — автономною державою, але насправді всі місцеві уряди є лише філіями московської централі. Через те, що українські визвольні змагання нині так само, як і перед світовою війною звертаються головно проти Москви, відомі чинники, які вважали Росію найсильнішим чинником слав'янства, вважали український сепаратизм нездоровим явищем, сотвореним пангерманізмом для ослаблення слав'янства. Але проти такого закиду висувають аргумент, що Росія не була ніколи національною цілістю, а на доказ цього приводять приклад відірвання польських і прибалтійських земель від колишньої Росії. Колиж Україна після світової війни не діждалася також своєї національної самостійности і соборности, то причиною цього була з одного боку мала національна свідомість українців у колишній Росії, а з другого відсутність допомоги для українських визвольних змагань від союзників, які вірили в протиофензиву російських військ (Денікіна) і тому рішили залишити Україну в рямках Росії. Велику ролю під цим оглядом мали відіграти теж інвестиції чужого капіталу (головно англійського) на Україні, а звідсіля й страх союзників віддати Україну на поталу ще більшого хаосу. Але як воно не булоб, фактом є, що українці нинішню українську державу — не дивлячись на її совітський режім — не вважають сповненням своїх народніх цілей й томуто українське питання існує далі, як пекуче питання Европи, яке українська еміграція старається ще постійно оживляти.

Українська еміграція є трояка: господарська, політична і військова.

Господарська еміграція є такого самого характеру, як наша еміграція в Америці. І українці шукали кращих умовин життя за океаном. У Зединених Державах Півн. Америки є їх яких 700.000, в Канаді яких 270.000 — а в інших державах приблизно 370.000. Політична еміграція повстала після перемоги большевиків, яка приневолила тих, які не погодилися з большевицьким режімом — головно інтелігенцію — покинути рідну землю. Цих політичних емігрантів є в Польщі яких 40.000, у Чехословаччині понад 4.000, в Німеччині яких 1000, у Франції 6.000. Крім цього існують ще в Чехословаччині рештки т. зв. військової еміграції. Після розвалу Австро-Угорщини проголосили галицькі українці свою самостійну державу, але проти неї виступили поляки під проводом Пілсудського і при допомозі польських легіонів з Франції, проломили український фронт, а одна частина української армії перейшла до Чехословаччини, де її інтернували у військових таборах і так дала вона початок „військовій еміграції“.

Під оглядом політичним українська еміграція ділиться на чотири головні групи:

1. радикальні демократи міщансько-ліберальної закраски, які схиляються у бік польської політики;

2. соціяльні демократи, яких позиція через приязне відношення II. інтернаціоналу до СССР є досить тяжка;

3. соціял-революціонери, народньо-соціялістичної ідеольогії, які рахують на власні сили українців у боротьбі з централістичною Росією і які співпрацюють з російською еміграцією

і 4. група націоналістів, т. зв. фашистів, які кокетували з німецькою допомогою. За останніми вістками їх провідник Коновалець розійшовся з Гітлером і мусів втікати з Німеччини до Швайцарії.

Як ми вже казали, говорять чимало про німецьку орієнтацію українців. Але в дійсності українці готові співпрацювати з кожною державою, яка буде підтримувати їх національну програму. Про якісь особливі симпатії українців до Німеччини ледви чи можна говорити. Правда, Україна заключила була з Німеччиною відомий берестейський мир, але зробила вона це тоді тільки тому, що таким чином хотіла забезпечити себе перед дійсною окупацією Німеччини, перед якою не мала вже тоді сили встоятися. Пізніше народнє повстання під проводом Петлюри повалило, як знаємо, гетьманат, підтримуваний німцями. Але проти цього всенаціонального українського руху виступили пізніше большевики і його здушили. Деяким доказом на те, що між українцями нема великих симпатій до Німеччини може послужити теж й те, що кількість політичної еміграції в Німеччині не є така велика, як в інших державах. Навпаки симпатії українців для Чехословаччини є дуже живі. Є це відгомін на те, що Чехословаччина дала українцям університет, високу педагогічну школу, господарську академію в Подєбрадах, середню школу в Ржевніцях та підтримує їх культурні й наукові установи. Зате в Польщі українці не мають, хоч їх там є куди більше, своїх вищих шкіл і щойно в останньому часі вибороли собі середню господарську школу. Але ця відсутність германофільських нахилів у українців не виключає зовсім німецьких аспірацій на Україні. Німеччина не може мати якихось безпосередніх територіяльних претенсій, бо відділяє її від України Польща, з якою тепер співпрацює, але всеж Німеччина має свої пляни щодо України і вони є двоякі: З одного боку Німеччина бажає відобрати т. зв. польський коридор, за що Польща малаб дістати вільну руку на Україні, а з другого вона хоче опанувати Україну з її великими природніми багацтвами, економічно. Але таке вирішення української проблеми між Німеччиною й Польщею скриває для Польщі ту небезпеку, що якби Польщі вдалося дійсно опанувати українські землі аж до Дніпра і з приступом до Чорного Моря, то в цьому скривався би рівночасно зародок її упадку. Польща не булаб у силі стравити двацятиміліонового чужонароднього шматка.

Якеж становище Чехословаччини у цій цілій грі? Наше відношення до СССР — кінчить автор свою статтю — є безперечно льояльне, але це не дозволяє нам замикати очей на українське питання. Про це говорить і президент Масарик у своїй „Світовій революції“ коли каже, що українці не мусять журитися тим, чи їх хтось признає чи ні. Досить, коли світ переконається, що вони є, а про це вони нас уже переконали. Може бути, що Чехословаччина повинна би боятися, що українська іррεдента забере їй Підкарпатську Русь, але коли врешті придивимося мапі держави, як собі її представляють українські іррεдентисти, то дійсно мусимо собі ясно поставити питання:

Чи повстання нової славянської держави, яка ставилась би до нас зі симпатією за наше постійно льояльне відношення до українських змагань, не булоб для нас вигіднійше, ніж теперішній стан, коли то Польща зовсім не веде того, що ми розуміємо як славянську політику“.

М—н.

Обікрали совітське посольство у Празі.

ПРАГА, 28. 11. ПАТ. „Ческе Сльово“ повідомляє, що в совітськім посольстві у Празі украли вартісні папери на суму 700.000 корон. Забрали теж кілька тайних документів. Підозрівають у крадіжі одного з урядовців посольства.

Розправа за вбивство міністра Перацького.

ДОКІНЧЕННЯ РОЗПРАВИ З ВОСЬМОГО ДНЯ.

По перерві зізнавав свідок Франц Виброцький, возьний японської амбасади у Варшаві. 15 червня свідок був під будинком амбасади, ненадійно почув алярмуючі крики та побачив мужчину, що біг у його напрямі. Хотів його придержати, тоді втікач стрілив до нього. Він перестав погоню. Не може собі пригадати, як виглядав втікач, але запримітив, що був це мужчина доволі кремезний.

Після зізнань св. Виброцького, адв. Павенцький просить суд, щоб можна йому було поставити ще один запит інсп. Пйонткевичеві. Предсідник наказує впровадити свідка. Адв. Павенцький питає, коли дістав у руки плащ, що його найшли на вул. Окульнік 5, свідок заявляє, що це було менш-більш в год. 18, коли він був на забудуваннях св. Казимира.

З черги зізнає св. Ігнатій Кюзьол, пшодовнік 5 ком. пол. з Кракова. Він зізнає, що був при ревізії в мешканні Карпинця і довідався, що з Висли видобули якісь пакунки. Пішов туди і найшов українські друки. Шукаючи далі найшли на березі Висли пакет. Цей пакет був перевязаний шнурком і був у ньому жовто-бронзовий порошок.

Св. **Манек**, поліцай з Кракова, оповідає про те, як найшов біля мосту Дембницького 10 ладунків набоїв, 4 гранати і друкарські черенки. У слідстві пізнав ці річеві докази.

Св. **Владислав Мнляж**, поліцай, відбирав у Кракові валізу з українськими часописами.

Св. **Копальський**, тайний агент переводив ревізію у Карпинця, в якого найшли тоді хемікалії, кваси і т. п. Карпинець заявив, що речі ці мав для дослідів над якимсь винаходом. Підс. був тоді дуже заскочений.

Пізніше зізнавав св. *Мацьол* пшодовнік слідчої служби у Кракові. В ночі з 18. на 19. лютого свідок обсервував на двірці у Кракові Климишина. Климишин приїхав від Зебжидовиць з двома кошами, двома пакунками і течкою. У вестибулі Климишин зустрінувся з Карпинцем, пізніше оба поїхали таксівкою на Пуласького 15, де як пізніше свідок ствердив замельдований був Климишин. Свідок не пригадує собі подробиць ревізії, тому відчитують його зізнання у слідстві. Ці зізнання свідок тепер потверджує. Виявляється в них, що у Климишина найшли на столі течку з набитим револьвером. Климишин був ревізією заскочений і збентежений. У нього був якійсь мужчина, що мав сфальшований „довуд“ на прізвище Тадея Клодніцького.

ВІДГОМІН НАПАДУ В ГОРОДКУ.

Св. Степан Мащак просить щоби міг зізнавати по українськи. Предсідник заявляє свідкові, що обовязаний складати зізнання по польськи. Свідок зізнає, що був караний 2-літньою вязницею за участь у нападі в Городку. Підс. Лебедя знає і вказує його на лаві підсудних Подає подробиці про напад у Городку. Від Бережницького дістав приказ, щоби пішов на умовлене місце, де застав двох людей і з ними пішов до помешкання Бережницького. Там показали свідкові план пошти в Городку. Крім того бачив револьвери. Вказівки кожному зокрема давав мужчина, подібний до Лебедя. Далі оповідає про напад у Городку і додає, що Лебедя бачив один раз перед нападом.

Тому, що свідок не пригадує собі багато подробиць, на внесок прок. Зеленського відчитали зізнання цього свідка, які він склав як підсудний у справі нападу у Городку.

ПЕРЕВІЗ НЕЛЕҐАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ПІД КОНТРОЛЕЮ ПОЛІЦІЇ.

Св. Казимир Білевич, начальник слідчого уряду в Кракові, подає подробиці обсервацій головно Климишина і Карпинця, які вела поліція у Кракові від 25. вересня 1933. р. Дня 18. лютого 1934. р. поліція дістала телефонограму з Тешина, що якісь людина їде до Кракова з двома валізами нелеґальної літератури. Обсерваціями устійнено, що це був Климишин, який у Кракові на двірці стрінувся з Карпинцем і разом з ним завіз літературу до помешкання Климишина. Опісля свідок подає висліди обсервацій осіб, які виїздили з Кракова до Львова і Тешина і як відбувалися обсервації у Кракові. Далі свідок оповідає про ролю референта Ярослава Спольського, з доручення якого возили літературу до Львова, де приміщено її в ріжних домівках, між іншими при вул. св. Софії ч. 22. і при вул. 29. листопада ч. 7. Підсудні Карпинець і Климишин вдержували звязок головно з Івасиком, Ірною Хомяк, Емілею Лінинцею, Стецьківною та іншими.

КУРІЄРКА ОУН. У КРАКОВІ.

16. березня ствердили у Кракові присутність Анни Чемеринської, яка цілий день була у Климишина. Чемеринська вдержувала звязок між Львовом і Барановським, замешкалим у Чехословаччині. 20. березня Спольський дістав від Карпинця більшу валізку, завіз її до Львова і залишив у почекальні на двірці. Чергового дня зголосився по валізку якийсь мужчина, якого придержали перед Академічним Домом. Тоді ствердили, що у валізці було пуделко, виповнене вибуховими матеріялами і запальники. Стверджено ,що 19. і 20. квітня Бандера був у Кракові. Згідно з вістками свідка Бандера приїхав до Кракова, щоби дати вказівки у справі зладження вибухових матеріялів на найближчий час.

ОБСЕРВАЦІЯ ПОМЕШКАННЯ КАРПИНЦЯ І КЛИМИШИНА.

Далі свідок говорить про переслухання підсудних Климишина і Карпинця по їх арештуванні. Карпинець тоді заявляв, що лябораторія в його помешканні була призначена до експериментів. Говорив про висліди ревізії у Карпинця та про речі, які найшли над берегом Висли і в ріці, де були українські черенки, кільканацять черепів до гранатів і більша кількість літератури. Слідство викрило, що перед арештуванням 14. червня Климишин привозив до помешкання одного українця на Дембніцькім ринку більшу пачку.

ХТО ПРИЇЗДИВ ДО КРАКОВА 30. ТРАВНЯ 1934 РОКУ.

З черги свідок обговорив обсервацію помешкання Карпинця 30. травня, коли то Климишин привів якогось мужчину. Обсервацію переводили з помешкання тайного агента Маршаліка при допомові польової льорнетки. Свідок пізніше довідався, що цей мужчина називається Лебедь. Він вийшов з помешкання в год. 0.10 вночі до міста. Тоді міг віїхати тільки до Варшави, бо поїзд до Львова відходив в год. 0.15.

На питання обор. *д-ра Л. Ганкевича* свідок вияснює, що про звязок Чемеринської з Барановським довідався зі звітів та на основі інформацій відповідних чинників у Катовицях та у Львові.

На питання *обор. м-ра Шлапака* чи свідок знав, що в помешканні Карпинця була боєва лябораторія ОУН — свідок відповідає, що перед ревізією мав такі інформації. Опісля предсідник відхилив питання оборонця, чому свідок, маючи докази вини у справі виробу вибухових матеріялів і складу літератури не зліквідував цієї акції. Те саме сталось з питанням оборонця, чи свідок міг би ствердити, що по ліквідації ОУН у Кракові не дійшло би до атентату на мін. Перацького.

Опісля обор. *м-р Шлапак* ставить питання, чи в день обсервували також браму Карпинця польовою льорнеткою, як полярну зорю.

Предсідник звертає увагу цьому оборонцеві, щоби ставив питання поважно.

Обор. д-р *О. Павенцький* питає, чи кольпортажа протидержавної літератури є проступком. Предсідник відхиляє це питання, а прок. Желеський додає: „Це питання не приносить чести оборонцеві“.

В год. 5.45 предсідник відложив розправу до середи. Вчора прислухувались розправі піротехніки капітан Дигонь, пор. Вадо і старшина майстер Сендур.

ДЕВЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

ВІДКИНЕНІ ВНЕСКИ ОБОРОНЦІВ.

У четвер почалася розправа в год. 10.45 передполуднем.

На початку розправи обор. д-р **Горбовий** поставив внесок, щоби у звязку з вчорашніми зізнаннями інсп. Пйонткевича трибунал допустив доказ з комплетів часопису „Сурма“ на ту обставину, що цей орган ніколи не пропагував терористичної акції на інших землях поза воєвідствами: львівським, тернопільським, станиславівським, волинським і частинно поліськім. Як оборонець Качмарського вносить переслухати як свідка Осипа Балицького зі Львова на обставину, що підс. Качмарський, всупереч твердженням акту обвинувачення начеби опікувався у Львові Грицем Мацейком і подбав для нього про нічліг у чит. „Просвіти“ — не міг дати нічлігу у чит. „Просвіти“, бо ключі від домівки чит. „Просвіти“ мав Осип Балицький.

Прокуратор Зеленський спротивився допущенню цих внесків тому, що інс. Пйонткевич виступав як свідок а не знавець і його зізнання не мають значіння для присуду. До того цей внесок не вяжеться ні безпосередньо ні посередньо зі справою. Другий внесок — покликати на свідка Осипа Балицького — не є ні потрібний ні вказаний, бо тут не йде про те, чи підс. Качмарський подбав про нічліг у цій чи іншій домівці, але чи взагалі прийшов йому з допомогою.

Трибунал відкинув оба ці внески.

Опісля обор. м-р Шлапак заявив, що зрікається оборони підс. Чорнія, зате приймає оборону підс. Малюци. Як оборонець підс. Чорнія зголосився обор. д-р Горбовий. Трибунал згодився на цю зміну.

Обор. д-р Л. Ганкевич звернувся до трибуналу з проханням, щоби дозволив підсудним користуватись на розправі з паперу та олівців, щоби могли передавати свої бажання оборонцям. Оборонець додав, що по кожній розправі підсудні віддаватимуть оборонцям папір та олівці. Трибунал згодився на це.

Св. **Кусьмерський**, поліцай зізнає, що в половині червня 1934 р. дістав у крамниці Ігнатовського при вул. Нови Свят від одної з робітниць цієї фірми револьверову луску, яку вона найшла на перехресті вулиць Коперника і Щигля. Луску передав владі.

Св. **Володислав Вевюра**, піротехнік, зізнає, що його візвали 15 червня 1934 р. до Товариського Клюбу при вул. Фоксаль ч. 3, де оглянув бомбу, яку мав розібрати. Описує подрібно, як виглядала бомба, з чого складалася. Не вибухла, не зважаючи на натиск тому, що парафіною були облиті всі внутрішні частини бомби. При сильнішім натиску бомба могла вибухнути.

На питання обор. м-ра Шлапака свідок вияснює, що бомба пригадувала набій до розсаджування скал, якого вживають гірники. Ці набої свідок знає з підручників.

ЯК ЖИВ ЛЕБЕДЬ У ВАРШАВІ ПЕРЕД ЗАМАХОМ.

З черги зізнавала **Емілія Кашерова**, що мешкає при вул. Кошиковій 19. В половині травня 1934 бюро винайму хат вислало до неї субльокатора, що його власник бюра представив як сина дідича Сваричевського. Цей субльокатор виказався військовою книжочкою на це назвище й додав, що приїхав зі Львова на студії. Мешкав у свідка до 15. або 16. червня. Цього дня вийшов без снідання і більше не вернувся. Свідок описує, як жив цей Сваричевський. Він виходив з дому рано й вертався вчасним вечором. До нього приходила якась пані, яку він називав сво-

єю нареченою. Кілька днів після того, як він випровадився прийшла до нього в опасці якась ґазета зі Львова чи Кракова. В день убивства мін. Перацького бачила свого субльокатора востаннє коло 9-ої години. Не запримітила тоді нічого замітнішого. Про вбивство міністра довідалась з надзвичайного додатку. Неприявність субльокатора ствердила щойно на другий день уранці, коли служниця ствердила, що снідання незїджене. Субльокатор залишив валізу, до якої свідок спакувала його речі, що були в шафі. На третій день прийшла від субльокатора картка, в якій він повідомляє, що мусів виїхати на лікування та заповідав, що вернеться. Свідок відписала на подану адресу, але лист вернувся. Від своєї сестри Ґлюкенштайнової довідалась пізніше, що критичного дня свідок був дуже збентежений і згадував про вбивство мін. Перацького.

Предсідник поручає свідкові подивитись на лаву підсудних і сказати, чи пізнає цього Сваричевського. Свідок показує на підс. Лебедя, говорячи, що це він. На запит прок. Зеленського свідок стверджує, що з кімнати, яку займав Сваричевський, можна було порозумівається зі сходової клітки та, що є можливе, що субльокатор сам відчиняв двері своїй нареченій. Як виглядала наречена та той мужчина, що раз відвідав Сваричевського, свідок собі не пригадує.

Тому, що свідок не пригадує собі декілька подробиць, суд відчитує зізнання, що їх свідок зложила у слідстві. Тепер ці зізнання свідок потверджує.

На просьбу адв. Ганкевича свідок дивиться на жінки, що є на лаві підсудних і твердить, що підс. Гнатківська подібна до нареченої Сваричевського. В якій мові була ґазета, не пригадує собі, але здається їй, що в польській.

ПІДРОБЛЕНА ЗАЛІЗНИЧА ЗНИЖКА ПІДС. КЛИМИШИНА.

Черговий свідок **Франц Борський, залізничий** ревізор зізнає, що 6. серпня 1933 контролював білет підс. Климишина і ствердив, що назвище на залізничій знижці є підроблене. Тому, що на знижці було дуже багато печаток прикордонних стацій від Чехословаччини, свідок підозрівав, що він міг займатися перевозом нелеґальної літератури. Климишин їхав тоді до Тешина. Свідок записав собі число знижки і доводу. Пізніше в Ягайлонському Університеті ствердив, що знижка належала до студента медицини Норберта Деми. Свідок хотів звернути на Климишина увагу поліції, але Климишин зникнув.

Коли предсідник візвав свідка, щоб показав Климишина, свідок зразу показує на підс. Карпинця, але пізніше рішуче розпізнає підс. Климишина. Суд стверджує, що у слідстві свідок також категорично розпізнав Климишина.

КОНФІДЕННЦІОНАЛЬНІ ВІСТКИ ПРО ПРИСИЛКУ ЛІТЕРАТУРИ.

Дуже довго зізнавав св. **Маріян Хомраньський,** інспектор поліції у Катовицях. Свідок подрібно говорив про перепачкування нелеґальної літератури з Чехословаччини до Польщі. **На основі конфіденціональних вісток,** які дістав зза кордону, свідок наказав стежити пильно відтинок польсько-чехословацької границі, де найбільше процвітало пачкарство, головно в 1933 р. **На основі тих самих конфіденціональних вісток свідок довідався,** що в Чехословаччині, головно у Празі, Моравській Остраві, у прикордонній смузі польсько-чехословацькій і чесько-німецькій відбувалися постійно сходини. Транспорти нелеґальної літератури були великі і доходили до 60. кг. **9. січня 1934 р. дістав конфіденціональну вістку,** що з Праги відійшов до Польщі транспорт „Сурми" та „Українського Голосу" з Канади. Посилка важила 60 кг. і по цю посилку мали приїхати курієри з Кракова. Свідок приказав стежити. Обсервація виявила, що 14 січня 1934 невідомий мужчина переніс посилку з Чехословаччини через ріку Ользу і передав її двом мужчинам, з яких один був вищий ростом, один нижчий. Оба всіли до таксівки, за ними поїхали поліційні аґенти. По дорозі перед Бельськом таксівка поліційних аґентів зіпсувалася і тому вони не могли далі слідкувати за ними.

Свідок на основі тих самих вісток довідався, що у Празі є екзекутива ОУН, якої керманичем на Польщу був Ярослав Барановський. Він вдержував звязок з післанцями з Галичини або безпосередньо у Чехословаччині або підчас своєї подорожі до Польщі.

Від 1932 р. у Чехословаччині працював Клюзевич, який вдержував звязок з Климишином і трьома іншими особами. Наради у Чехословаччині відбувались в ріжних місцях. Одна відбулася в серпні і на цій нараді обговорювали справи довозу до Галичини: літератури, зброї і вибухових матеріялів. Друга нарада відбулася з кінцем вересня або з початком жовтня 1933 р. при участи Барановського і Климишина і тоді обговорювали справу пересилки зброї та вибухових матеріялів. Крім того була балачка про акцію в большевицькім консуляті у Львові. У звязку з тим Барановський та інж. Сціборський перевезли до Польщі два пакунки з револьверами та зброєю, між ними револьвер марки Ортґеш. Дійсно незадовго виконано атентат у большевицькім консуляті. Вістки свідка були достовірні. Наказав обсадити кордон, але замість арештувати всі особи на місці волів покищо стежити за ними, щоб таким чином викрити організаційні осередки у Кракові та у Львові. У порозумінні з владою в обох цих містах зорганізував службу, щоби викрити курієрів і склади літератури, зброї і вибухових матеріялів.

НАРАДИ В ТЕШИНІ.

Опісля говорив подрібно про наради головно в чеськім Тешині. 2. лютого 1934 р. на нараді в чеськім Тешині був теж Климишин. Учасники вернулися до Польщі, з ними Барановський, який перейшов кордон нелеґально. Він був у краю кілька днів, опісля вернувся до Тешина, леґітимуючись картою татшанського товариства, як виявилось опісля сфальшованою. Цією картою леґітимувались теж інші особи, які вдержували з Барановським звязок. В останнім півроці надійшло до Кракова і до Львова коло 600 кг. літератури. В грудні 1933 р. вислали з Праги рукописи курсів вишколу ОУН. Літературу перевозив Климишин і Карпинець. 17 лютого 1934 свідок дістав вістку, що надійшла нова посилка. Поліційні аґенти не відступали Карпинця і Климишина ні на крок і ствердили, що оба вони забрали літературу у чеськім Тешині до таксівки. По дорозі до Бельська задержались у Камениці на подвірю ресторану Ґабрися, перепакували летючки до кошиків, в яких завозили літературу до Кракова. Цю посилку примістили в помешканні Климишина. Стверджено, що склади з літературою приміщувались у Львові при вул. св. Софії ч. 22 і 29-го Листопада ч. 7.

Пізніше свідок докладно подає дати і зміст поодиноких транспортів бібули з Чехословаччини. **Притім згадує про Анну Чемеринську, що була куріеркою Барановського для таких матеріялів, які не могли йти з масовими транспортами, щоб не попались у руки поліції.** 31. серпня 1933 **Климишин знову приїхав на татшанську виказку до чеського Тешина та пішов до свого помешкання при вул. Фриштацькій, де оставив привезений зі собою невеликий пакунок.** Виявилось, що припоручив вислати цю пачку до Праги на адресу „Розбудови Нації". Останній раз Карпинець і Климишин були в Тешині у червні 1934. Коли в Галичині зліквідовано ОУН, з Праги і далі висилали матеріяли, між ін. 5 пересилок до вересня 1934. Свідок подає назви часописів і летючок, що були в цих пересилках. Згідно з інформаціями свідка на одній з конференцій у Чехословаччині Барановський мабуть сказав, що найліпше „робота" йшла в 1933 р. Після ліквідації ОУН на терені Львова в ОУН настав великий переполох. Організатори в Чехословаччині намагалися звернути увагу на відтинок біля Закопаного до переходу кордону. Звязок з Чехословаччиною істнує до нині. В липні 1934 Барановський відказував, що покищо не можна нічого робити та що нема людей, які працювали. Не говорив однак, що скоїлося, твердив тільки, що Климишин не може працювати, бо хворий. У серпні говорив уже, що Климишин арештований, але, що має від нього „грипс", який стверджує, що Климишин не говорив нічого про Тешин та що можна бути спокійним.

В год. 13-ій предсідник зарядив годинну перерву, після якої свідок Хомранський відповідатиме на запити прокураторів і оборони.

Після обідової перерви далі зізнає свідок Хомранський. Згідно з інформаціями свідка Барановський, Сціборський і Полянський займали в організаційній ерархії вищі становища, а Климишин і Карпинець були безпосередніми підвладними. Климишин особисто працював при транспорті літератури від 1932 р. Щодо особи що виступала під псевдом „Орсоск" і яка брала участь у конференції в чеському Тешині у вересні або жовтні 1933 свідок подає, що коли свому закордонному інформаторові між іншими фотографіями показав також фотографію Бандери, цей інформатор розпізнав Бандеру як „Орсоска". З цього виходить, що Бандера брав участь у конференції, на якій обговорювали замах на совітського консуля у Львові. Пізніше свідок відчитує урядовий документ про те, що Бандера намагався нелеґально перейти кордон.

*

ВРАЖІННЯ НАШОГО КОРЕСПОНДЕНТА.

(Телефоном від нашого кореспондента).

Варшава, 28. листопада 1935.

Крізь судову салю просунулася знову довга черга свідків, здебільша мундурованих і немундурованих членів поліції. У зізнаннях свідка інспектора Хомранського, начальника слідчого уряду в Катовицях, вражає велика скількість подробиць з діяльности членів верхівки ОУН на терені ЧСР, дати ріжних їх тамошніх сходин, навіть вислови поодиноких боєвиків на їх нарадах.

Усе те, як заявив свідок, походить „з інформацій закордонних джерел", іншими словами від конфідентів зпоміж добре поінформованих членів ОУН у ЧСР.

Фактом між іншим є, що, як виходить зі зізнань цього свідка, польська поліція безліч разів була згори інформована, коли і в який час транспорт нелеґальної літератури та зброї йтиме з Ч. С. Р. через польський кордон. Поодинокі боєвики були теж довгий час під поліційною інвіґіляцією, не підозріваючи її. Запити оборонців, чому поліція раніше не арештувала деяких боєвиків, між іншим Ярослава Барановського, маючи нераз змогу зловити їх на гарячому вчинку пачкування літератури і зброї, довели вкінці до гострого виступу предсідника. Взагалі слід зазначити зріст напруження між обороною та предсідником трибуналу. Д-р Л. Ганкевич, який хотів зясувати трудність оборони, що знайшлася вперше на чужому терені, не дістав змоги закінчити своїх виводів.

Багато погідніша атмосфера панувала при зізнаннях варшавської господині Сваричевського — Лебедя старшої жінки Кашерової. Її зізнання були характеристичні для остраху спокійного обивателя, що воліє надто не мішатися до справи, що торкається осіб, які стріляють і кидають бомби.

Виринає знову справа мови: свідки українці бентежаться зізнавати по польськи, або годяться на це щойно під загрозою кар. Два свідки — дві українські студентки зі Львова ввели деякий драматичний момент: Емілія Лініця, яка почала зізнавати по українськи, на загрозу предсідника зізнавала по польськи. Зате її тов. Ірина Хомяк не піддалася погрозі і дістала 100 зол. кари зі заміною на 10 днів арешту. Сівши після того на салі так довго всміхалася до підсудних, аж предсідник сказав возьному випровадити її.

Сцени: заломання одної молодої дівчини та покарання і виведення другої були дуже прикрі. Інша річ, що Емілія Лініця, яка зізнавала по польськи, була така обережна в зізнаннях, що навіть не пізнала нікого з підсудних та взагалі зізнавала 3 хвилини, а Ірина Хомяк,

впала у світлі всіх і вся і її зізнання зі слідства відчитували округлю годину.

Найближчі свідки будуть ще цікавіші, бо між ними є вже цілий гурт українців зі Львова і вязнів. (ік).

З польської преси.

Волинський воєвода до учительства.

„Wołyń“ у найновішому числі в 24. XI. ц. р. містить деякі цікаві річи. І так на першому місці надрукована *промова воєводи Юзефського на зїзді вчителів у Рівному 1. XI. ц. р.* З цієї промови для українського читача може бути цікавий усутуп, де воєвода говорить про відношення між учителем і дітьми. Навязуючи до заповіту марш. Пілсудського учителям, щоб їх ученики зберегли добру память про них, воєвода Юзефський стверджує: „Дитина, як і життя, не дасть себе ошукати. Підсвідомо вона відчуває в учителеві приятеля чи ворога, зичливу істоту чи неприхильну. Оскільки вчитель-поляк не здобудеться на зичливе відношення до всього того, що українське, оскільки не зможе навязати людського і близького контакту з цим (українським — прим. Ред.) життям — стаємо перед чимсь дуже злим, трагічним не тільки для вчителя і дитини, але передовсім для Річипосполитої. Це саме можна сказати про вчителя українця і польську дитину“.

Святі слова, але чому з них не роблять ніякого висновку? Чому на Волині українська дітвора має виключно польську школу та поляка вчителя? Чейже навіть найкращий учитель-поляк не може замінити українській дитині рідного їй учителя. А чужа для дитини мова в школі тільки шкодить її психічному нормальному розвиткові. Далі про який контакт між польськими вчителями та українським національним життям може бути мова на Волині, де заборонена всяка чисто-національна українська праця... Адже воєвода Юзефський безоглядно проводить у життя засаду утраквізму у всіх ділянках життя, між іншим і при помочі польського вчительства, а не самої тільки адміністрації. Тому в очах українського населення Волині поляк-учитель нічим не відріжняється від поляка-поліціянта.

„Польська державна рація супроти національної проблеми“.

На другому місці цієїж „Wołyn-i“ стрічаємо обширний реферат директора школи політичних наук у Вильні, посла д-ра В. Велігорського, під заголовком: „Польська державна рація супроти національної проблеми“. По історичнім нарисі національної політики у давній Польщі, автор близче спиняється на питанні про політику супроти українського й білоруського населення. Має він на увазі головно землі, що ввійшли до Польщі на підставі риського трактату. Висловивши своє вдоволення, що Польща виповіла трактат про охорону меншин, автор розглядає політичне значіння української проблеми.

Задумуючись над засобами державної асиміляції українського й білоруського населення, автор у першу чергу хотів би використати для цього Православну Церкву. Другим таким чинником має бути співжиття з польською людністю. Поляки на окраїнах повинні творити силу не тільки своїм числом, але й матеріяльною та духовою культурою. Ця культура своєю вищістю має проміювати на українське чи пак білоруське населення. Очевидно, не можна говорити про піднесення на вищий культурний щабель життя на східних землях, оскільки далі буде там теперішня крайня нужда. Заняхати працю над економічним піднесенням сходу — це вступ на шлях до його втрати. Адже розвиток промислу на Совітській Україні, опанування українцями колхозів та надзвичайне національне освідомлення українського народу — все те дійсно зможе стати притягаючою силою для українського населення по цей бік Збруча. Невідомо також, чи серед українських політиків на Великій Україні емоціональні моменти не візьмуть верх над тверезою українською державною рацією. А ця рація каже, що неможливе істнування незалежної української держави всупереч Польщі. Тільки великодержавність Польщі може гарантувати незалежність української держави. А ця великодержавність не до подумання без задержання Польщею теперішніх її границь. Це повинні зрозуміти українці.

Автор сподівається, що ця думка скорше знайде зрозуміння на північно-західних землях, ніж у Галичині ,а її дільницевою закраскою в політичному світогляді.

Боїмось, що дотеперішня польська політика супроти Прав. Церкви поповнює той самий смертельний гріх, що й політика царських урядів, коли не в більш драстичній формі. А за свою церковну політику Росія заплатила комунізмом і безбожництвом.

Про культурну ролю польського елементу на північно-західних землях краще не згадувати. Польські осадники-кольоністи дійсно відріжняються матеріяльно від нужденного українського оточення. Крім того, всі вони пересякнуті своєю польонізаторською місією. Це все поставило їх у таке положення супроти українців, що в очах українців кольоністи є звичайно тільки упривілейованими по цивільному агентами державної адміністрації.

Щож до засобів боротьби з політичними впливами Совітської України, то треба замітити, що емоціональні моменти зроджує тільки фактична дійсність, таксамо як і політичні концепції залежать у значній мірі від тієїж політичної дійсности.

„Вступ до травневого перевороту“.

Начеб гумористичний куток творять замітки „Wołyn-i“ про черговий виступ п. Певного. Він улаштував 14. XI. ц. р. ні з того ні з цього у Володимирі свято в честь колишнього воєводи Адама Киселя. Була урочиста відправа Служби Божої з участю 22 священиків, святочна академія з двома рефератами та прийняття з одного із священиків о. Широцького. І ось за чаркою горілки п. Певний „у дуже цікавий та оригінальний спосіб схарактеризував рух Хмельницького, назвавши його революцією польських демократів, вступом до травневого перевороту. Хмельницький не перестав бути вірним Річипосполитій навіть тоді, коли віддався під опіку Москви“.

Не знати, чого тут більше: глупоти чи нахабства.

Литовська Телєграфічна Аґенція заперечує звязок з ОУН.

Литовська урядова аґенція Ельта повідомляє: На основі інформації закордонної преси акт обвинувачення у процесі, що саме тепер відбувається у Варшаві проти 12-ти українців запевняє, немов би литовський уряд давав грошеві підмоги якійсь українській терористичній орґанізації, немов би давав пашпорти її членам, а литовське міністерство закордонних справ піддержувало звязок з експозитурою згаданої орґанізації в Ковні. Всі ці вісти є неправдиві. Крім цього в Ковні нема і не було експозитури ніякої української орґанізації. В Ковні є тільки „Товариство зближення литовців та українців“. Є воно формально зареєстроване і працює явно.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ. 72)

ҐМІНД.

ТАБОР УКРАЇНСЬКИХ ЗБІГЦІВ І ВИСЕЛЕНЦІВ У ЧАСІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ 1914—1918.

Спогади зперед 20-ти літ.

Небавком, 27. червня 1915. р. прибули цілим почесним почотом до табору наші посли на Шевченківське Свято. Декотрі з них, наглені обовязками, віділали до Відня негайно після прилюдного концерту; інші залишилися до другого дня і перевели ціле передполудне на балачках з людьми в таборі. Саме наспіла того дня з Мшанки в Галичині до табору депеша військової команди з запитом про Юрка Данилова, який з партією 36 людей законтрактувався до робіт на Мораву в уплянованою постановою, тією дорогою дістатися домів. Не поталанило. Їх переловили і команда етапів відіслала їх як підозрілих „шпигунів“ до вязниці в Куфштайні. Куди тільки бідні наші людиська з туги за домом, не витирали темниць! Їх долею займилися посли і за тиждень Юрко Данилів зі своєю продумливою партією робітників назад опинився в таборі, лишень завдяки припадкові, що депеша етапної команди дісталася до рук послів. Такі, нераз ще трагічніші пригоди втікачів, одних відстрашували від рисковних спроб, інших — заохочували!

„Нехай, щоб і вмирати; коби лишень дома...“ — це була одніська гадка, що тоді займала пригноблені селянські душі в таборі. Найбільш банувала „Гуцулія“ за своїми верхами і полонинами.

„Абисмо ще хоч раз глянули на наші кічері...“

З тією, все отвертою, все болючою раною нашого народу, посли невпинно мали до діла. Була це справді цікава загадка: Всі інші людці і народи вертались до відбитих повітів Галичини безупинно. Тільки українських виселенців туди не пускали. Вони натискали на послів. Посли невпинно заступалися. Їм заєдно — обіцювано... Тими обіцянками посли заспокоювали нарід, а заведені в надіях люди, винуватили за те таборову управу і таборову інтелігенцію. Ось у такому блудному колі вертілися всі найважніші справи виселенців. Нарід бурився, бешкетував, ремствував на управу, яка безсильна — відсилала знову людей до — послів!... Дня 12. липня 1915. р. знову приїхали до табору посли: Лев Бачинський, Лев Левицький і Семака на дводенні наради з управою і виселенцями в багатьох справах: 1) повороту до Галичини, 2) лікарської опіки і шпитальних сестер-служебниць, 3) москвофільської притаєної агітації з боку переселених тут талергофців, 4) виїзду на роботи до Прус, 5) поліпшення долі „підводів“ і тих виселенців, що не годні були працювати, 6) поправи харчів взагалі, вокрема для дітей і немічників, 7) отворення дитячих захоронок і садків. Цілі ті два дні кипіло в таборі як в казані. Люди зголошувалися з ка-зна якими жалобами і бажаннями, оправданими і неоправданими. Всеж ті дводенні наради дали деякі додатні успіхи, та чимало вплинули на вспокоєння роздратованих мас. В нарадах за дитячі захоронки і харчі, брали також участь делеґатки віденських жіночих установ, — пані Білецька і Кисілевська, які приїхали разом з послами. Таборова управа обовязалася негайно підняти і викінчити перервані при перерібці четвертої кухні на захоронку — роботи; що й виконала. І харчі — покращали. Взагалі, управа табору порушеними на тих нарадах бажаннями послів, сильно зацікавилася і ставилася до них вельми уважно, з наміром яко мога їх сповнити.

31. липня 1915. р. приїхав до табору на канонічну візитацію апостольський вікарій ВПР. о. Плятонід Філяс у почесному супроводі д-ра Галями і графа Кастелього і перебув повні три дні.

5. серпня 1915. р. відвідали табор пані О.Ціпановська і О. Кулачковська як делеґатки віденського „Допомогового Комітету“. Провели в бараках і шпиталях цілу днину, та мали ніким не контрольовану нагоду зіткнутися з народом віч на віч і зазнайомитися з його потребами. Так нарошно зробила це управа, щоби люди — як звичайно — не відказували, що як до них хто з Відня навідається, вони не годні виповісти як слід своїх жалів, тому, що все їх хтось з управи супроводить. Супроводила їх одна лиш лікарка, пані д-р Вітошинська. Делеґатки багато наслухались, багато позаписували, багато обіцяли.. Також роздали привезені з Відня допомоги, і ствердили, що хліб у таборі був кращий від віденського.

(Далі буде.)

Німеччина заборолом Европи перед большевизмом.

Протибольшевицьке інтервю канц. Гітлера.

БЕРЛІН, 28. 11. ПАТ. Перед кількома днями канцлер Гітлер виясняв у пресовому інтервю становище німецького уряду до Совітів і жидівського питання. На самому вступі канцлер підкреслив, що „Німеччина є заборолом Заходу перед большевизмом та, що буде в обороні Заходу поборювати пропаганду — пропагандою, терор — терором і насильство — насильством".

Нірнберські закони, щодо жидів у Німеччині, говорив канцлер, спричинені головно конечністю поборювати большевизм. Ці закони є не протижидівські, але пронімецькі. Канцлер підкреслив притім участь жидів у большевицькій агітації на терені Німеччини. Щодо справи большевизму, то Німеччина є буфором, який береже Захід перед большевицьким заливом, що йде з Совітської Росії. Німеччина буде далі поборювати комунізм тією самою зброєю, що її стосує комунізм.

Канцлер запитаний, чи Німеччина хоче віддискати кольонії відповів, що Німеччина ніколи не зречеться своїх кольоніяльних претенсій.

Складна політична ситуація у Греції.

Юрій II. має великі клопоти.

АТЕНИ, 28. 11. ПАТ. Вчора вранці відбулась тут маніфестація, щоб Кондиліс остав керманичем уряду. Після маніфестації спеціяльна делеґація пішла до королівської палати, де вручила королеві поклінну адресу, що висловлює привязання до особи короля та бажання, щоб уряд Кондиліса вдержався.

АТЕНИ, 28. 11. ПАТ. В найближчих днях оголосять королівський декрет, про загальну амнестію. З цієї амнестії скористає теж Венізельос і всі військові, засуджені за участь у повстанню не виключаючи ген. Пластіраса.

АТЕНИ, 28. 11. ПАТ. Король Юрій II. підписав декрет про амнестію. Декрет не відкликує конфіскати майна засуджених за участь у березневому повстанні. З амнестії користає між ін. Венізельос і ген. Пластірас.

Тому, що король і ген. Кондиліс мають різні погляди щодо амнестії березневого повстання, припинено оголошення декрету про амнестію. Він появиться мабуть щойно після номінації нового уряду. Думають, що виключене, щоб на чолі нового уряду станув ген. Кондиліс. Говорять, що на чолі нового уряду стане мабуть колишній міністер проф. Демерцис.

В листопаді памятайте про інвалідів Української Галицької Армії!

10-ліття „Жіночої Долі".

Як жіноцтво Коломийщини вшанувало 10-ліття свого часопису.

Заходом коломийської філії „Союзу Українок" відсвяткувало жіноцтво Коломийщини 17. листопада в салі „Щадничої Каси" 10-ліття існування свого часопису „Жіноча Доля" та зложило рівночасно поклін належної пошани редакторці, сенат. Ол. Кисілевській за її дотеперішню редакційну і громадянську працю.

В год. 13.40 увійшла на салю п. **Кисілевська**, привитана представницями „Союзу Українок", перейшла поміж почесні ряди й заняла своє місце в першому ряді. Після того відспівали злучені хори під кермою п. **Ірини Николишин** гимн „Союзу Українок", а дальше п. **Олена Витвицька** виголосила зворушеним голосом реферат і подала історію оснування часопису „Жіноча Доля", його вплив і значіння для організації жіноцтва та особливо щирими словами згадала про повну саможертви енерґійну працю редакторки часопису п. Кисілевської, яка найшла признання в серцях усіх свідомих доньок великого українського народу і в рідному краю і далеко поза його межами. Побажаннями якнайкращого розвитку тому часописові на дальші, дай Боже, якнайдовші літа, закінчила вона своє щире слово.

Опісля пішла дальша програма, на яку зложилися І. хори жіночі з Печеніжина („Думи мої, зи мої єдині" та „Ой іза гори" — народня пісня), виконані зовсім удачно, та з Лісок (на жаль, цей хор випав слабо, бо полишено його чомусь без диригента, на власні сили..); ІІ. деклямації: 1) „Ми довго йшли" Дучимінської, присвячена п. Ол. Кисілевській, виконана прекрасно жінкою з Березова, 2) „Жіночій Долі" М. Підгірянки, виголошена теж гарно жінкою з Балинець, 3) „О Україно" Ул. Кравченко — інтонована інтеліґентно жінкою з Саджавки; ІІІ. вправи вільноруч, хустками, вінками й рушниками, виконані вправно гуртами з Печеніжина (1. доріст, 2. старші жінки), Космача, Корнича, Лісок, Дятьковець та Пилипів. Вправами кермувала п. **Маруся Витвицька**, при фортепіяні була п. **Яр. Мельниківна**.

Окрему точку виповнили численні привіти жіночих делегацій з ріжних місцевостей (Раківчик, Воскресінці, Яблонів, Трофанівка, Бучачки, Пядики, Коломия (Т-во слуг „Будучність"), Шепарівці). Крім того відчитала ще п. **Мельникова** письменні привіти з Березова Нижнього, Корлова, Снятина, Косова, Городенки, Обертина, від С. Господаря, Музею „Гуцульщина", Ко. „Р. Ш.", філії „Просвіти", Пок. Союзу, ОСК, п. Кабарівської та посла Заваликута.

Останньою точкою був прекрасно відіграний печеніжинцями повний **весільний обряд** (розуміється скорочено), який викликав загальне одушевлення.

Закінчила свято п. **Кисілевська** вдячною згадкою про всіх ініціяторів, співробітників, теперішньої колеґії редакції „Жіночої Долі", заморських сестер, котрі все були з ними, сестер зпід сільської стріхи, які так гарно засвідчили привязання до своєї ґазети та конструктивних ідей, які голосила й обстоювала постійно „Жін. Доля" й закликала стояти твердо на фронті боротьби за ті ідеї, які мусять довести нас до нашої цілі.

Гимном „Ще не вмерла Україна" закінчено це симпатичне жіноче свято.

Коли пригадати всі села, що активно взяли участь у святі, а бодай на нього відгукнулися, та кинути оком на просторну салю, виповнену майже самим, переважно сільським жіноцтвом, то мусимо признати, що Філія „Союзу Українок" під проводом теперішньої голови п. **Михайлюкової Галини** виказала велику освітньо-організаційну діяльність. На жаль, саме місто Коломия поза жіноцтвом, згуртованим у „Союзі", виказує ще багато недомагань на організаційному фронті. Помітна була також відсутність мужеської частини коломийської інтеліґенції і — треба ясно сказати — вражала вона доволі прикро. Адже 10-ліття „Жіночої Долі" — це всетаки культурний подвиг, який заслугував на увагу і признання також мужчин, у першу чергу тих, що чи то своїм становищем чи культурним „стажем" обовязані не поминати таких культурних імпрез.

Після свята вечором відбувся в тіснішому гурті у салі „Народнього Дому" комерс. На нім розказала ще свої спогади про початки редакційної праці в „Жін. Долі" п. **Якимова**, а після неї промовив ще як кол. член ред. колеґії **Дм. Николишин**. Він підкреслив значіння „Жін. Долі" як першого повоєнного організаційного осередка українського жіноцтва на українських землях у Польщі та на її відгомін далеко поза межами України. Сталось воно завдяки щирій, повній саможертвенности праці п. Кисілевської, яка не тільки часописом, але й особистим безпосереднім впливом на своїх безконечних, з національно-культурного боку дуже важних мандрівках по всіх менше й більше вольних закутках Української Землі та й поза її межами, виконувала велику місію освідомлювання, гуртування та єднання українського жіноцтва. Майбутність „Жін. Долі" залежить від дальшого організаційного хисту перш за все колом. Філії „Союзу Українок". Комерс закінчила зворушливим словом п. **Кисілевська**. Торкнулась у ньому дуже взажливо відношення молоді до старших. Вона розуміє молодь, любить і шанує її переконання, але рівночасно перестерігає перед непередуманим обезцінюванням праці старших, опертої на довголітньому досвіді. Для молоді видає вона окремий журнальчик під редакцією знаменитої Ірини Вільде. Дальше 10-ліття сповите мрякою. Усунути її — діло тих, що розуміють вагу друкованого слова в житті народу.

Гість.

Подяка.

Оцим почуваюся до обовязку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові за скоре й без зайвих труднощів виплачення повної обезпеченої суми по моїй бл. п. матері Марії Посипанковій в Лучанах п. Ходорів.

Скоре й акуратне виплачення обезпеченої суми уповажнює мене поручити це одиноке українське Товариство обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові найширшим кругам української суспільности.

Наталія Посипанко.

НОВИНКИ.

— **Школа Танців „Хоровід"** (Рутовського 22) повідомляє, що в пятницю 29 ц. м. відбудеться **продовжена година танців**. Початок точно в год. 6-ій веч. Гостям раді.

— **Новина дня.** Сензації сьогоднішнього дня так сильно заняли наше громадянство, що, здавалось би, поява рідношкільного календаря на 1936 р. могла би пройти незамітно. Одначе дотеперішні замовлення на цей календар вказують, що наша публика таки живо цікавиться своїми рідними проявами. Воно й не диво: цьогорічний календар Р. Ш. відбиває як своєю формою, так і мистецьким оформленням і бездоганним технічним виконанням старої друкарні „Діла". Зрештою, щоб не витрачувати зайвих слів, долучуємо до сьогоднішнього числа нашого часопису по одному примірникові цього календаря враз з почтовою складанкою. Замічаємо, що пересланий даток іде не для нас, але для Рідної Школи на покриття коштів того видавництва. Віримо, що ніхто не схоче Рідної Школи скривдити. Розуміється, що два календарі ледви чи кому потрібні. Але якби кому попався другий примірник, то нехай один передасть враз зі складанкою своїм знайомим.

— **Новий ігумен ЧСВВ у Львові.** Як „Діло" вже повідомляло в дописі з Перемишля, тамошній ігумен монастиря ЧСВВ о. д-р Йосиф Чепіль покликаний до Львова, щоб заняти уряд ігумена монастиря оо. Василіян при вул. Жовківській, опорожнений з виїздом о. ігумена Йосифа Лучинського до Станиславова на становище першого ігумена й пароха в новій василіянській церкві на передмісті Книгинин-Кольонія. Новий львівський ігумен відомий зі своєї енерґії та ідейної праці, тому сподіємось, що на своєму становищі у Львові розвине не менш успішну працю, як її розвивав у Перемишлі.

— **„Український нарід, його життя і праця".** Демографічна вистава: „Український нарід, його життя і праця" буде відкрита в неділю 1. грудня ц. р. заходом Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові в салях його Музею. На виставу складається поверх сотня великих кольорових карт та численні діяграми, що засвоюють усі важніші сучасні людностеві й господарські відносини на українських етнографічних землях.

— **Повторення ювилейної вистави „Запорожець за Дунаєм".** Організаційний Комітет вистави повідомляє: Тому, що на ювилейну, 1.000-ну виставу „Запорожця" розкуплено вже в першому дні всі білети, Комітет рішив виставу у Львові повторити в день 19. грудня (на св. Миколи) з незміненим складом театр. ансамблю і також у Вел. Театрі. При цьому звертаємо увагу, що білети на цю виставу можна вже резервувати згл. замовляти в „Союзному Базарі" при вул. Руській ч. 20.

— **Засідання фільольоґічної секції** Наукового Тов. ім. Шевченка відбудеться 30. листопада в год. 18. ввечір у льокалі бібліотеки з такою програмою: „Аґенор Артимович: Потенціяльність мови" (реф. д-р Сімович), д-р В. Лев: „Франко і польські позитивісти" (реф. д-р Гординський). Біжучі справи.

— **Для вшанування памяти д-ра Ів. Саса Зубрицького,** професора львівської політехніки, відбудеться в суботу, 30. ц. м. в салі королівської камениці у Львові, Ринок 6, святочний вечір, заходом Т-ва опіки над памятниками мистецтва і культури і студентів архитектури льв. політехніки. Початок в год. 18.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Біда з назвою.

Вже стільки часу минуло від хвилі, коли світ почув знову страшне слово: „війна", а ще досі не можемо собі дати ради з краєм, у якім вона ведеться. Вийшли мапи, описи, дописи, навіть цілі книги — в чужих, щодня повно аркуш по часописах — у нас, а назва краю як була непевна так і є.

Всі догадуються, що мова тут про Аб . . . нію. (Виточкував я три букви тому, що саме в тих трьох буквах ціла заковика!).

Одні пишуть: „Абесинія", другі: „Абісинія", треті „Абесінія" а четверті „Абисинія". Ще кілька українських газет більше, а напевно будоб у когрійсь „Абу", чи „Абасинія"...

Відома річ, що абісинсько-італійська війна нині чи не одна з найбільш частих тем у розмовах. Уявляю собі, як виглядає ця розмова в якімсь гуртку (касино, читальня, чи щось подібного):

— ...Бо, вважаєте, Абісинія...

— Абесинія! — поправляє хтось,

— Не „Абе", а „Абі"!...

— В такому разі не „синія", а „сінія". — докидає третій.

— А тож яким чудом? — скрикують тамті обі.

— Таким чудом, що так пише моя газета.

— Ваша можливо, але це ще не доказ, що так має бути. Тож анальфабетизм!

— Хто нібн? Я?!

— Борони Боже! Вони!

— А може ваші редактори ще більші!?

— Ого-го-го, господине. Помало!

— Прошу мене не „господинити"!

І ось так: Замісць дискутувати про те, чи італійці втікають з Макале на все, чи Рас Деста ліпший від ґен. Ґраціяніа, чи Рас Сеюм боїться ґен. Бадолія, замісць — як кажу — того, люди заводять сварку, спершу за назву Аб . . . ії, потім за особисті обиди, аж укінці доходять до... аби-синів.

А все це через те, що ми любимо розґардіяш.

Хто памятає російсько-японську війну, той пригадує собі, що тоді теж не знати було, хто воює з москалями: японці, японці, чи... ніпонці — як отсе недавно написав „Маньджурський Вістник": Не знати було тоді і не знати досі.

Але, але...

Недавно на одних зборах предсідник весь час говорив: „Україна", „українці", „український" — з наголосом на „а".

Пощо їхати до далекої Яп . ії, пощо пхатися до горячої Аб . . . ії, коли... аж стидно признатися.

Галактіон Чіпка.

— **Львівські симфонічні концерти.** При помочі „Польського Радія" оркестра львівської фільгармонії надасть перед мікрофоном вісім концертів у цьому зимовому сезоні. В програму симфонічних концертів увійшли між іншим твори українських композиторів: Василя Барвінського, Антона Рудницького й Миколи Колесси. А. Рудницький виступить також як диригент одного з концертів.

— **В Українськім Науковім Інституті в Берліні** виголосить у пятницю 29. ц. м. проф. д-р І. Мірчук виклад на тему: Релігійно-історичні студії і міжнародній конгрес у Брюселі.

— **Виставу праць Ф. Кляйнмана,** Ярослави Музикової, А. Пронашка і Б. Шульца влаштовує Союз Мистців Плястиків від 1. грудня ц. р. у власній домівці при вул. Дідушицьких 1, І. пов.

— **Концерт Дейзі Гальбан-Курц** відбудеться у Львові 3. грудня в салі Польського Музичного Т-ва. Ця сопранова співачка виступить уперше у Львові; вона донька славної Сельми Курц і зєднала собі на чужих сценах великі успіхи. Акомпаньоватиме артистці д-р Едвард Штайнберґер.

— **Знижка залізничої тарифи.** В звязку з плянованою знижкою залізничої тарифи буде скасований дотеперішний поділ на тарифу нормальну і підміську. Дотеперішня підміська тарифа, що є важна на просторі від 1 до 80 км., буде перерахована до 200 км. і злучена з нормальною. Отже тепер подорожній, що має переїхати віддаль до 200 км., платитиме на основі підміської тарифи, що є пересічно дешевша від дотеперішньої нормальної на 25 проц. Як виглядає ця обнижка в практиці? Ціни білетів за переїзд до 5 км. в третій клясі будуть знижені з 40 сот. на 30 сот., 10 км. з 80 сот на 50 сот., 15 км. з 1 зол. на 80 сот., 20 км. з 1.40 зол. на 1 зол., 25 км. з 1.80 на 1.40, 30 км. з 2.20 на 1.60, 35 км. з 2.40 до 2 зол., 40 км. з 2.80 на 2.20, 45 км. з 3.20 на 2.40, 50 км. з 3.40 на 2.60, 75 км. з 5.20 на 4 зол., 100 км. з 6.20 на 5.20, 150 км. з 8.20 на 7.80, а на просторі 200 км. тарифа остане без зміни — 10.20 зол. Ціни білетів легко можна буде обрахувати, беручи по 5 сот. на кільометер третьої кляси при віддалі 200 км. Подешевіють теж білети в поспішних поїздах на просторі до 200 км., бо доплата виноситиме 25 проц. від дешевшої тарифи.

— **Студенти демонструють.** У звязку з роковинами трагічної смерти студента ветеринарії Ґротковського, що згинув, як відомо, у Львові з рук жидів, польська ендецька молодь пробувала вчора робити протижидівські демонстрації в місті, одначе поліція зліквідувала їх завчасу. Тільки у трьох місцях вибито склепові шиби. Вечором зібрався значний гурт елементів, ворожих демонстраціям, і пробував від вул. Романовича підійти під польський Академічний Дім. Поліція не допустила до цього, арештуючи кількадесять осіб за опір.

— **Латинізація Волині.** В Більській Волі пов. Сарни посвячено недавно новий костел, побудований на фільварку, розпарцельованому між військових поселенців, що створили нову оселю Травгутівку. Польська преса приписує цій кольонії з костелом велику місію серед чисто українського населення.

— **За відмову лікарської помочи.** На виїздовій сесії перемиського окружного суду в Судовій Вишні відбувається розправа проти трьох місцевих лікарів за те, що відмовили помочи хорій жінці, яка через те померла. Один селянин з мостиського повіту приїхав свого часу до Судової Вишні, щоби покликати лікаря до хорої жінки, яка, як ствердила місцева повитуха, потрібувала негайної лікарської помочи. Селянин обійшов усіх місцевих лікарів, а саме д-ра Бернарда Ґроля, д-ра Ізака Францмана і д-ра Юліяна Радзикевича, але всі три відмовилися їхати до хорої на село, оправдуючись то втомою, то браком часу, а третій заявив отверто, що вже багато грошей пропало йому у селян, тому не поїде, доки селянин не заплатить йому згори. Бідний селянин мусів вернутись без лікаря до дому, і жінка по кільканацяти годинах, з браку фахової лікарської помочі померла. Тоді селянин зробив на несовісних лікарів донесення до прокуратури, яка, перевівши слідство, виладила проти них акт обвинувачення.

— **Еспанські помаранчі.** До Ґдині мають приїхати в найближчому часі два еспанські кораблі, що везуть перші транспорти еспанських помаранч. Транспорти обіймають 12 тисяч скринь. Помаранчі появляться в продажі з початком грудня. Ціна в роздріб буде вагатися між 1.50 до 1.75 зол. за 1 кг. Коли прийдуть дальші транспорти, помаранчі повинні подешевіти.

— **Присуд на бандита.** В Коломиї відбулася судова розправа проти В. Курилюка, що доконав чотири грабіжницькі напади на Покутті. Курилюка засуджено за кожний грабунок на 3 роки вязниці, вимірюючи збірну кару 10 літ вязниці та втрату громадянських прав.

— **Краєва хроніка.** Підчас полювання в лісі Вельовесь розярений олень кинувся на якогось Богая і пробив його рогами на смерть. — У Вільці Росновській пов. Яворів 39-літній Михайло Ґах задусив свою жінку Теклю, з якою жив у незгоді. Ґаха арештовано.

— **З Польщі.** У смолярні в Окуловичах на Вилевщині робітник Болеслав Петкун упав до великої бодні зі смолою і зварився на смерть. — В містечку Гольшанах згоріли 234 будинки, що належали до 134 родин, причому 664 особи лишилося без даху.

— **Розвиток преси в Данії.** В жодній державі преса не користується такою почитністю як у Данії. На 3 і пів міліона мешканців виходить там 290 газет з накладом поверх міліона примірників. У самій Копенгазі шість великих щоденників бе на неділі і свята 626 тисяч примірників. 280 провінціяльних газет має разом наклад 420 тисяч примірників, а 27 ілюстрованих тижневиків півтора міліона примірників. Крім того виходить багато спеціяльних і фахових часописів.

— **Катастрофа з китами.** Як повідомляють із Капштадту, море викинуло на скали кількасот величезних китів. Підчас відпливу моря побачили на дні на просторі 2 км. великі маси неживих китів.

— **Нема опалу серед лісів.** Совітська преса доводиться, що в районі північного краю закрито багато шкіл з причини недостачі опалу. Північний край, як відомо, покритий лісами, які совітська влада вирубує на експорт.

— **Загибіль Шартрезу.** Славний Шартреський манастир, відомий на цілий світ виробом свого лікеру, знищила гора, під якою він стояв. Історія цього монастиря дуже цікава. 150 років тому один чернець знайшов у горах трави, з яких виробляють знаменитий лікер, і монастир дуже забагатів. Він поставив величезні будинки, закупив землі і став виробляти лікер фабричним способом. Великі прибутки цієї фабрики йшли на місіонарську діяльність у чужих краях та на шкільництво. Заслуги ченців визнавали не лише церковна влада, але й всі уряди Франції, аж до 1908 р., коли до влади прийшов уряд Комба, який знищив духовні школи та сконфіскував монастирі. Ченці мусіли покинути місце, де вони перебували кількасот років, і помандрували до Англії та Еспанії. Там вони відновили виріб лікеру, але за браком відповідних трав справа не йшла і їх виховна діяльність почала занепадати. Тимчасом уряд мав клопіт з монастирем, який має 40.000 квадратових метрів самих дахів і удержання його вимагало великих коштів. Після різних невдалих спроб він був приневолений, щоби запобігти повній загибелі цього величного памятника, покликати під деякими умовинами назад ченців. Частина їх вернулася і наладила знову фабрику, але узбіччя гори, на яке довгі роки ніхто не звертав уваги, зробило їх заходи марними. Від великих дощів забило мулом дренажі, зроблені ще в давних часах, і гора посунулася на монастир, руйнуючи все по дорозі. Всі майже будівлі знищила груба верства землі та каміння, ховаючи під собою яких 2 міліони літрів цінного лікеру, який правдоподібно пропав. Переказують, що в архівах монастиря знайшли запис із 18 століття, який радив не спускати очей з гори. Таким чином політичний маневр лівого міністра, який на 20 років видалив ченців із Шартрезу, причинився до катастрофи, яка знищила один з найкращих памятників французької архітектури, а слідом за тим цілу низку шкіл, які вели ченці у французьких кольоніях.

— **Різні вісти.** У деяких частинах Латвії, на кордоні Сов. Росії температура доходить до 15 ступ. нижче зера. — Франц. міністр справедливости Леон Берар видав розпорядок, що малолітніх, які втікають із хати, поліція в ніякому разі не має права садовити до вязниці. — Літаком, на якому їздив неґус на фронт, кермував франц. летун Друе. — Портова влада у Стамбулі відмовилась вантажити на італійські кораблі вугілля і нафту. — У Берліні знову дозволили продавати англ. денники „Дейлі Експрес" і „Сандей Експрес". — Італійський посол у Франції звернувся офіціяльно до управи міста, щоб дозволила поставити памятник Ліонардові да Вінчі. — Англійська преса зазначує як виняток, що міністр військових справ Деф Купер має всього 45 літ; у державах Східної Европи бувають міністри багато молодші. — Англійський уряд рішив, що до травня 1937 р. мусить мати 2190 літаків. — Біля румунської залізничої станції Калуш знайшли тіло багатого купця Ґоріна з Букарешту, якого хтось підчас їзди до Парижа ограбив і викинув з потягу. — В Бурнмаваті в Англії померла з голоду 70-літня старуха, що мала в банку 100 фунтів штерлінгів. — Місто Сталінабад, столицю Таджикістану, знищив землетрус.

ДИВОГЛЯДИ.

З КИМ КНЯЗЬ ІСТЬ ВЕЧЕРУ.

Льондонське „високе товариство" було недавно сильно здиване, коли в одному з найбагатших готелів Мей Фер побачило славного індійського князя Агу Хана в товаристві джокея за вечерою. Аґа Хан має найкращі перегонові коні у Парижі та Льондоні і стежить дуже пильно за здоровлям тих коней і привітним життям джокеїв. Адже від справности джокеїв залежить успіх неодних перегонів. Один із його найкращих джокеїв Фредді Фокс упав підчас одних перегонів і лежав кілька місяців у шпиталі. Князь не тільки ввесь час цікавився його недугою, але коли приїхав до Льондону першого запрохав на княжу вечеру свого Фокса, розмовляючи з ним увесь вечір.

ЖУРНАЛ МОДИ ДЛЯ МУРИНІВ.

У Найробі появився перший журнал моди для муринів. Видає його молода муринка, обороняючи погляд, що муринська мода повинна сильно ріжнитись від европейської. У довшій статті доказує вона, що мурини не повинні носити парасолів, циліндрів ні фраків тому, що такий одяг осмішує їх в очах европейців.

Радіокутик.

200 ТИСЯЧ ПРИЙМАЧІВ.

Радіотехнічний промисл Польщі розвивається в парі з тим, як росте зацікавлення радієм. Сьогодні цей промисл дає працю яким 4000 робітників, при чому в минулому торговельному сезоні мав на 30 міл. золотих оборотів. На новий сезон, що для радіоапаратів починається восени, радіотехнічний промисл підготовився дуже дбайливо. Зріст абонентів радія, що в мин. році дійшов до 100 тис., дозволив радіотехнічному промислові обчислити, що ц. р. треба буде випродукувати яких 200 тисяч приймачів для краєвих потреб. Радіотехнічний промисл поділився на кілька спеціяльностей, тобто на фабрики, що продукують тільки складові частини приймачів і такі, що монтують з готових вже частин апарати. В цьому сезоні заведуть знак якости, що находитиметься на кожному апараті, який відповідатиме засадничим умовинам та ґарантуватиме добру працю апарату. Внаслідок цього почне зникати з ринку багато приймачів, що їх виробляли некомпетентні радіоаматори та всякі дрібні монтери, бо такі продуценти ніколи не дістануть права дати знак якости на свої приймачі.

ЕЛЕКТРІВНІ РАДІОФОНІЗУЮТЬ.

Радіо — це сьогодні предмет першої потреби, як електрична лямпа чи телефон. Та багато людей все ще не користає з тих вигід, які дає радіо. На це склалося багато причин, головно — брак готівки. Але й на крізу є спосіб, бодай на цьому відтинку. А саме низька ціна й догідні умовини купівлі апарату. Отже 26 електрівень долучилося до широко закроєної боротьби з крізою на радіовому фронті. Електрівні організують вже від листопада ц. р. продажу радіоапаратів на електричну мережу, при чому абоненти електрівень користають з ріжних полекш і догідностей, напр. при реєстрації в поштових урядах за посередництвом електрівні, закладання антени та з вигідної системи сплачування рат за посередництвом інкасентів електрівні. Так завдяки акції електрівень, абоненти їх зможуть дістати добрий радіоприймач швидко, легко, без труднощів і клопоту. Бо, як слушно відмітили електрівні в оголошеному їх гаслі радіофонізації — „Життя без радія — це дім без вікон".

Листування Редакції.

Веч. о. декан М. Мосора, Сколе: Подяки безплатно поміщати не можемо.

Вп. Б. Л., Станиславів: Звіт цікавий, але за широкий. А що ми завалені тепер актуальним матеріялом з варшавського процесу, то не маємо, на жаль, змоги використати присланого.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Театр „Заграва" під проводом В. Блавацького.

Яворів.

29. XI. „Ой Морозе Морозенку".
30. XI. „Тарас Бульба".
1. XII. Обітована земля".

Великий Міський Театр.

Пятниця, 29. XI. год. 8. веч. Аб. 5. „Ревізор".

Субота, 30. XI. год. 3.30. ціни найнижчі „Попелюшка"; год. 8. веч. Аб. 4. Гостинний виступ Людвика Сольського „Фрідрих Великий".

Неділя 1. XII. год. 12. вполд. ціни популярні III. Концерт Львівської Фільгармонії; год. 3.30 Аб. 4. Гостинний виступ Людвика Сольського „Фрідрих Великий"; год. 8. веч. Аб. 5. „Ревізор".

Театр Ріжнородностей.

Нечинний.

Кіна.

АДРІЯ: „Революція в Шангаю".
АПОЛЬО: „Втеча".
АТЛЯНТИК: „Найщасливіший день у йому житті (Иосиф Шмідт).
ВАНДА: „Чорний кіт", „Помста дядька".
ҐРАЖИНА: „Вередлива Марієта".
КАСИНО: „Його величність шофер".
КОПЕРНИК: „Бенгалі" (Ґейрі Купер)
МАРУСЕНЬКА: „Бенгалі" (Ґейрі Купер).
МІРАЖ: „Катюша" і Ревія Маріонеток.
МУЗА: „Севвоя".
ПАКС: „Усміх щастя".
ПАЛЯС: „Рапсодія Балтику".
ПАН: „Весела вдовичка" та „У віденськім діску".
РАЙ: „Вацусь".
СОНЦЕ: „Циганські романси", ревія „Абісинець у Львові".
СВІТ: „Ігумен Кордецький, оборонець Ченстохови".
СТИЛЬОВЕ: „Не відходи від мене" і ревія.
ТОН: „Мала вежа" з Фр. Гааль.
УТІХА: „Малібу" і ревія.
ХИМЕРА: „Під гарячим небом Арґентини".

Закордонне радіо.

Пятниця, 29. листопада 1935.

Відень (506,8) 17.05 Віольончеля, 18.30 Рел. музика, 19.30 „Гурелідер" Арн. Шенберга (хор спів. академії). **Прага** (470,2) 19.30 Концерт е-дур Бетовена, **Париж** (1648) 18.30 Концерт симф. орх., 21.45 Вечір комічних опер, Білгород (437,3) 16.10, 21.15 Спів, **Берлін** (356,7) 16.00 Вес. авд., 16.20 Шведські пісні, 19.00 Нар. музика, 21.00 Концерт, Кенігсвустергаузен (1571) 14.00 Музика, 17.50 Форт. реситаль, **Ляйпціґ** (382,2) 16.00 Давні нім. пісні, 21.45 Форт. реситаль, **Мінхен** (405,4) 16.10 Солісти (сопр., барит., гітари, форт.), 22.15 Невідомі Гайднові твори, 22.30 Камер. музика, **Будапешт** (549,5) 12.05 Концерт військ. орхестри, 13.30, 22.20 Циг. музика, 19.30 Опера, **Міляно** (221,1) 11.30, 19.45 Легка й популярна музика, 22.15 Солісти, **Рим** (420,8) 12.30, 19.15 Легка музика, 20.50 Форт. реситаль.

Субота, 30. листопада 1935.

Відень (506,8) 12.00, 13.10 Концерт, 20.35 Кабарет, 22.10 Арії та пісні (Татяна Мерота сопр.), **Кошиці** (259,1) 17.25 Для Закарпаття (хоральні пісні), **Прага** (470,2) 17.55 Словно-муз. авд., 21.05 Югосл. пісні, 22.30 Легка музика, **Париж** (1648) 16.15 Для дітей, 17.00 Легка музика, 21.40 „Тінь" ком. оп. Фальотова, **Білгород** (437,3) 13.15 Рос. романси, 16.00 Концерт військ. орхестри, 18.30 Камер. музика, 20.00 „Польська кров" оп. Недбаля. **Берлін** (356,7) 18.15 Концерт солістів, 20.10 „Жінка мистцем світа" оп. Снаґи, Кенігсвустергаузен (1571) 15.45 Муз. хвилина (муз., спів), 19.00 Мельодії Павла Лінке **Мінхен** (405,4) 15.15 Спів (Деґішер сопран), 18.20 Соната ф-моль Брамса, 20.10 Вес. вечір, **Будапешт** (549,5) 12.05 Солісти 17.00 Симф. орхестра, 18.50 Спів **Міляно** (221,1) 11.30 Легка музика, 17.30 Трансм. з Асмари, 21.00 „Дон Карльос" оп. Вердія **Рим** (420,8) 12.30, 19.15 Легка музика, 20.30 „Скупиця" оп. Кости.

Львівське радіо.

Пятниця, 29. листопада 1935.

6.30 Ранішня авд., 6.50 Муз. в гр. пл., 7.20 Ранішня авд., 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Авд. для ст. дітей: Фрагмент із драми Ст. Жеромського: „Сулковський", 12.40 Альон. музика, 13.25 Домашнє господарство, 13.30 З ринку праці, 13.35 Легка музика з гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Геройські мотиви з гр. пл., 16.00 Сутірка для хорих, 16.15 Концерт орх., 16.45 Хвилина питань для дітей, 17.15 Фрагм. із „Листопадової ночі" Ст. Виспянського, 17.25 Концерт солістів, музика, спів, 17.50 Спорт. порадник, 18.00 Еротики в вик. камер. орх., 18.35 Листи та програми, 18.40 Сусп. хвилина, 18.45 Лицарські пісні з гр. пл. (м. і. Пісня про Хмельницького з 1630 р.), 19.00 Штука шабльону, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40, Спорт вістки, 19.50 Бюро студій розмовляє зі слухачами, 20.00 Актуальний монольоґ, 20.10 На св. Андрія обряд. образець із музикою, 21.00 Веч. денник, 21.10 Із суч. Польщі, 21.15 Романтична музика з гр. пл., 22.00 Камер. музика, 22.30 Танк. музика.

Субота, 30. листопада 1935.

6.30 Ранішня авд., 6.50 Легка музика з гр. пл., 7.20 Поранний денник, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Концерт орх., 13.00 Мельодії зі звуковиків (гр. пл.), 13.25 Домашнє господарство, 13.30 Концерт бажань, 14.30 Концерт сальон. тріа, 15.00 „Ще раз" новеля Дж. Ґельсуортія, 15.15 Польська морська торговля, 15.20 Біржа, 15.30 Вальси та марші — орх., 16.00 Лекція фр. мови, 16.15 Твори на форт. 16.30 Техн скрипьки, 16.45 Вся Польща співає, 17.00 Під німецьким дахом і під мазурською стріхою — репортаж із Сх. Прусії, 17.15 Новини з гр. пл., 17.45 Світ наших звірів: Санчак, 17.50 Місто Хелмно, 18.00 Для старших дітей: Бджола царя Соломона, 18.30 Огляд видань, 18.40 Сільва рерум, 18.45 Хвилина Й. Штравса з гр. пл., 19.00 Про новий культурний осідок Львова, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Актуальна гутірка 20.00 Легка музика, орх., 20.45 Веч. денник, 20.55 Із суч. Польщі, 21.00 Про св. Андрія, 21.30 Беседа Сирени: Загальне розброєння, 22.00 Концерт орх., скрипка, 23.05 Прогулька по Европі — трансмісія у евр. радіостанції.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.31.75.

На нинішній варшавській біржі нотовано такі курси: Бельгія 89.95, 90.13, 89.77, Берлін 213.45, 213.98, 212.92, Голяндія 359.90, 360.62, 359.18, Льондон 26.27, 26.34, 26.20 Ню Йорк чеки 5.31 і 7/8, 5.33 і 7/8, 5.30 і 7/8, Н. Йорк кабель 5.32, 5.33 і 1/4 5.30 і 3/4, Осльо 132.00, 132.33, 131.67 Париж 35.50, 35.07.50, 34.93.50, Прага 21.98, 22.02 21.94, Стокгольм 135.25, 135.73, 135.07, Швайцарія 171.85, 172.19, 171.51.

Папери.

5-проц. конверсійна 93.50, 5-проц. поз. залізнича 54.00, 6-проц. поз. долярова 73.15, 4-проц. поз. дол. 52.50, 7-проц. поз. стабілізаційна 62.50.

Акції Банку Польського 93.00. Стараховичі 31.75.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 28-го листопада ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльокового без опакування . .	2.50	зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакуванням	2.54.50	„
1 кг. масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по . . .	2.60	„
1 л. молока	0.16	„
1 л. сметани	0.75	„
1 к. яєць	4.50—4.55	„

Тенденція на масло зниж[к]ова, на молоко зниж[к]ова, на яйця сильна, на сметану вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 28. XI. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курячий молодняк 0.90—1.30 1. кл.	0.93	зол.
Кури однорічні 1. кл.	0.85	„
Качки годовані з ясним опір.	0.75	„
Качки товщені	0.90	„
Гуси годовані	0.75	„
Гуси товщені	0.90	„
Пантарки годовані	0.90	„
„ товсті	1.—	„
Індики і індички год.	1.—1.10	„

Кури приймає в кожній кількості. Іншу птицю в скількости визначеного приділу для кожного свого доставця.

Птицю не годовану приймає по дешевшій ціні.

Приймає нових доставців.

Купує вівсяну питльовану муку, гречану муку, просо та овес.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.